

Summerschool 2024

Deze zomer bieden we twee verschillende Summerschool-studiedagen aan met interessante en actuele thema's.

Op een nieuwe locatie, in het hart van Drenthe.

Als je belangstelling hebt voor één of voor beide dagen, ontvangen we graag je aanmelding.

Donderdag 4 juli

De zin van politiek. Een parallel met de jaren dertig?

Summerschool met Frits de Lange en Bert Altena

Twee Joodse denkers staan centraal op deze dag: Simone Weil en Hannah Arendt. Ze waren generatiegenoten, Weil geboren in 1909, Arendt in 1906, en maakten in de jaren dertig aan den lijve de opkomst van het fascisme en de Jodenvervolging mee.

Beide vrouwen deelden hun politieke engagement en schreven scherpe analyses over hoe moderne dictaturen ontstaan en te werk gaan. Ze hebben elkaar nooit ontmoet, alhoewel hun wegen elkaar hadden kunnen kruisen in Parijs, Marseille of New York.

Simone Weil was in de jaren dertig actief in de linkse vakbond en schreef essays over fascisme, communisme en het failliet van de democratische politiek. Ze peilde 'waar het in de politiek echt om moet gaan'. Sommige essays uit die periode zijn recent vertaald (Politiek zonder partijen, Wat is heilig in een mens? Onderdrukking en vrijheid). Ze liet postuum – ze stierf in 1943 – een politiek ontwerp na voor de na-oorlogse samenleving (Verworteling).

Hannah Arendt vluchtte in de jaren dertig uit Europa en kwam in de Verenigde Staten terecht. Daar bouwde ze na de oorlog een carrière op als politiek denker en publicist. In 1951 werd ze wereldberoemd met haar omvangrijke studie *The Origins of Totalitarianism*, waarin ze het antisemitisme en het totalitaire denken analyseerde. Later volgden tal van andere titels en artikelen.

Waarom deze twee denkers?

De vergelijking met de jaren dertig wordt tegenwoordig regelmatig gemaakt. In heel Europa is een opkomst van rechtsextremistische en populistische partijen waar te nemen.

In 2024 vinden in tal van landen wereldwijd verkiezingen plaats. Tegelijkertijd verkeert de (westerse) liberale democratie in een crisis. Het aantal autocratiserende landen is voor het eerst sinds de jaren tachtig hoger dan het aantal democratiserende landen.

Geconfronteerd met deze trend noemen

"... experts dit grootste verkiezingsjaar ooit spannend voor de toekomst van de democratie wereldwijd. John Morijn, hoogleraar recht en politiek in internationale betrekkingen aan de Universiteit van Groningen: "We mogen ons best zorgen maken. Het is heel zorgelijk als landen straks niet meer geloven in de principes van de democratische rechtsstaat." Marlies Glasius, hoogleraar internationale betrekkingen aan de Universiteit van Amsterdam, vindt dat iedereen zich druk moet blijven maken over onafhankelijke journalistiek en rechtspraak, vrijheid voor maatschappelijke organisaties en burgerrechten. "Ik zou willen zeggen: we hoeven niet wakker te liggen, maar we moeten wel wakker blijven."" Bron: NOS.

Tegen deze achtergrond zijn de inzichten van Weil en Arendt nog steeds belangrijk, is onze intuïtie.

We besteden daarom aandacht aan enkele kerninzichten van deze bijzondere politieke filosofen, tegen het decor van hun levensloop en hun Joodse identiteit.

Hoe denken zij over 'politiek', 'macht', 'vrijheid', 'verantwoordelijkheid', 'rechtvaardigheid', en wat kunnen deze inzichten voor ons vandaag betekenen? Tot welk handelen zetten zij ons aan...?

Onder het motto: Wat is de zin van politiek? Waarbij 'zin' staat voor zowel zinnig als zinvol; verstandig, van betekenis en van belang.

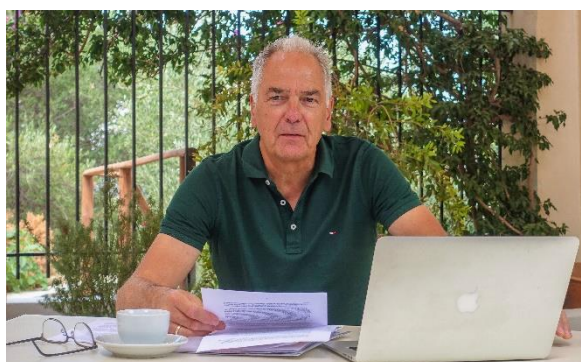
Begeleiding:

Frits de Lange is, em. prof. Ethiek en auteur van meerdere publicaties over Simone Weil.

Bert Altena is theoloog en predikant van de Protestantse gemeente Oost – Groningen.

Programma:

- 9 uur ontvangst met koffie/thee
- 9.30 Lezing Frits de Lange: Simone Weil
- 10.30 koffie/thee
- 10.45 Lezing Bert Altena: Hannah Arendt en het totalitarisme
- 11.45 vragenronde
- 12.00 lunch, optioneel: korte wandeling door gebied Drentse Aa
- 13.30 Lezing: inspiratie om politiek te handelen, bij Weil en Arendt
- 14.30 koffie/thee
- 14.45 Gezamenlijke nabespreking: lessen voor de actualiteit?
- 16.00 Afsluiting

Donderdag 18 juli

Wees niet onverschillig.

Summerschool met Peter Sierksma en Bert Altena

Twee citaten:

“Het enige wat ervoor nodig is om het kwaad te laten zegevieren, is de passiviteit van goede mensen”. Een uitspraak die Aleksej Navalny deed in een documentaire uit 2022.

De schrijfster Chaja Polak haalde in de serie De Tien Geboden in Trouw (11 augustus 2023) Marian Turski aan, overlevende van Auschwitz, die een paar jaar geleden bij de 75-jarige herdenking van de bevrijding van Auschwitz pleitte voor de invoering van een elfde gebod: gij zult niet onverschillig zijn. Polak:

“Onverschilligheid is het ergst. Oorlogen worden niet gevoerd door alleen een handjevol schurken. Als niet al die miljoenen mensen in Europa op één of andere manier aan de Holocaust hadden meegewerkt of weggekeken zouden Hitler en zijn trawanten nooit in hun opzet een heel volk te vernietigen voor een groot deel zijn geslaagd.”

Dit zijn geen tijden om onverschillig of passief te zijn. Toch voelen veel mensen zich verlamd bij de grote crises waar de wereld mee kampt.

We gaan dat natuurlijk niet oplossen, maar we zoeken deze dag wel naar inspiratie voor een hoopvolle houding, voorbij de onverschilligheid. Dat doen we aan de hand van het leven en werk van Martin Luther King, die bekend is geworden van zijn legendarische woorden: ‘Ik heb een droom – I have a dream’.

Peter Sierksma schreef vorig jaar het boekje *Lessen van King*, waarin hij zes levenslessen destilleert uit het werk van King die ook voor vandaag relevant zijn. Sierksma studeerde Amerikaanse geschiedenis in Leiden, waarbij het verhaal van de Civil Rights Movement van M.L. King een centrale rol in zijn studie speelde.

King stond in de jaren zestig in nauw contact met Abraham Heschel die in hem ‘een stem als die van de profeten in Israël’ herkende. We besteden aandacht aan hun relatie. Ook bespreken we één van de befaamde preken van King.

Begeleiding

Peter Sierksma is journalist en historicus. Hij is oud-redacteur van Trouw en schrijft o.a. voor het Nederlands Dagblad.

Bert Altena is theoloog en gepromoveerd in de homiletiek (preekkunde).

Programma

- 9 uur ontvangst met koffie/thee
- 9.30 Lezing Peter Sierksma: zes lessen van King
- 10.30 koffie/thee
- 10.45 Lezing Bert Altena: de profetische prediking van King
- 11.45 vragenronde
- 12.00 lunch, optioneel: korte wandeling door gebied Drentse Aa
- 13.30 Bespreking preek van M.L. King, Getransformeerde non-conformisten (uit: Sterk door de liefde)
- 14.30 koffie/thee
- 14.45 Gezamenlijke nabespreking: voorbij de onverschilligheid?
- 16.00 Afsluiting

(foto: Roelant Meijer)

Praktische informatie

Locatie:

Café De Amer,
Amen 20, 9446 PC Amen
0592 389271

Kosten:

De kosten bedragen 65 euro p.p., inclusief koffie/thee en (vegetarische) lunch en reader.

De reader bevat relevante teksten en achtergrondinformatie en wordt als PDF verstuurd

Opgave:

Er is plaats voor 30 deelnemers per dag.

Informatie en opgave via

Bert Altena

Mail: bert.altena@hetnet.nl

WhatsApp: 06-30285649

o.v.v. de gewenste datum

Na bevestiging deelname ontvangt u verzoek tot betalen van de onkosten.